

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 26.

Vtorik 1. Maliga travna

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku *Josefu Blavniku* 6 gold., za pol leta 3 gold., za četert leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajta še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znese 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četert leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Vradni del.

Danes bo XI. in XII. del III. tečaj 1851 deželni zakonika in vladni lista za Krajsko izdan in razposlan.

Ljubljana 28. marca 1851.

Od c. k. vredništva deželni zakonika in vladni lista za Krajsko.

28. marca 1851 je bil XI. del, III. tečaj deželni zakonika in vladni lista izdan in razposlan, ki zapopade:

Dogovor med ces. avstrijskim in ces. ruskim vladarstvom od 13. novembra 1850, po katerim se pogodba med Avstrijo in Rusijo za stran brodarstva ali voznje na Donavi, od leta 1850, ki se je stekla, za eno leto podaljša. — Razpis ministerstva za kupčijo, obertnost in javne stavbe od 14. januarja 1851, za stran poštne od tistih dopisov, ki jih v zvanjih državah c. k. pošne ekspedicije odpravljajo. — Razpis kupčijskiga ministerstva od 3. februarja 1851, s katerim se predpis čez prerajtovanja davšin za ponočne poslanice (depeše) razlaga. — Razpis kupčijskiga ministerstva od 3. februarja 1851, za stran prošnosti poštnine komisije za upravljanje Ban-Jelačičeviga invalidniga zaloga v Zagrebu. — Razpis kupčijskiga ministerstva od 3. februarja 1851, za stran odpretja kr. belgijskih telegrafskih čert (potez) in za stran prerajtovanja davšin za avstrijsko-belgijsko dopisovanje po telegrafih. — Razpis kupčijskiga ministerstva od 11. februarja 1851, za stran ravnanja s telegrafskim popisovanjem iz kraljestva Belgije. — Ukaz ministra bogočastja in uka od 9. februarja 1851, s katerim se zaukaže, razkazke in tabele osebnega stanu gimnazij pošiljati. — Ukaz ministerstva pravosodja od 17. februarja 1851, po katerim se dogovorno z ministrstvom notranjih opravil izreče, da ima za službno prisego žandarmerije veljati banderna prisega, katero žandarji pri njih vverstenju (asentiranju) store. — Razpis denarstviniga ministerstva od 19. februarja 1851, za stran izdavanja državozakladnih listov po 50 gld. — Ukaz denarstviniga ministerstva od 23. februarja 1851, s katerim se izreče, da so penzie soudov reda Marije Terezije in njih udov oprostjene davka od dohodkov. — Razglas c. k. krajskega dež. poglavasstva od 7. sušca 1851. Določba, da se erarialni učenci vojaških akademij, razun če zavoljo telesne nevgodnosti niso za to pred končanjem celega učnega tečaja z nikakoršno pogodbo njihovim staršem ali pri sirotah dotičnemu varstvu ne smejo nazaj dati, z zgledkam za dotične reverse.

28. marca 1851 je bil XII. del, III. tečaj deželni zakonika in vladni lista izdan in razposlan, ki zapopade:

Razpis ministerstva za vojaške reči od 22. januarja 1851, s katerim se da na znanje, kako gre ravnati z nastopniki (namestniki) za stran njih prihoda k armadi, njih poslanja na dom in njihovega službnega časa, ako se

pozneje v svojem lastnem imenu k vojašnji pokličejo. — Razglas c. k. krajskega deželni poglavarstva od 17. februarja 1851. Odprava omejenj pohišniga kramarjenja ogerških podložnikov v družih kronovinah in nasproti.

Nevradni del.

Vlada in državljani.

I.

Po vsih časopisih smo brali, da so Francozi v Parizu 24. svečana obletnico revolucije leta 1848 prav mirno in pokojno obhajali, bil je nek tam zlo lep dan, sonce pomladansko je gorko sijalo in Parižane k spreodu po tergh in ulicah vabilo. Tega miru smo se mi zlo veselili, ker je bilo slišati, da republikanska stranka namen ima z hrumam in šumam in morebiti z kako novo revolucijo obhajati spomin premembe vstavniga kraljestva v francozovsko republiko. — Skušnja uči, da vselej silna prememba vlade tistim, ki so se v prekucijah nar bolj poganjali kakor vsim, ki v takim času živijo, clo malo dobička in poželjeniga prida prinese. — Beremó, da so ob časih malikovavstva boga Saturna častili, kateri je svoje otroke požiral. Pravijo, da paganski bog Saturn ča s pomeni, kterimu v plen vse človeško djanje pade, tako bi ga mi Boga revolucije imenovali, ker je še vsaka svoje nar ljubši otroke požerla. — Skoro vse tiste može, ki so se perve francozovske prekucije leta 1793 deležni storili, je huda silna smert odnesla, — vsi tisti, ki so v svečanu leta 1848 v Parizu drugič zastavo republikansko dvignili, je vihar revolucije odnesel, da se komaj ve, kje prebivajo in kako živijo. Nekteri v ječah imajo čas pretekla dneve svojiga djanja premisljevati, — drugi kakor politiški beguni, morajo na ptujim grenki kruh sužnosti jesti, njih domovina pa, lepa francozovka dežela, je bolj nemo-gočna, nezadovoljna in nesrečna, kakor kterikrat poprej. — Take so naše misli bile o tretji obletnici francozovske republike leta 1848, in to premisljevanje nam je dalo kako zlato zernce politiške resnice. Zgodovina je zlo modra učenica časa, ona ima kakor rimski bog Janus dve glavi, z eno nazaj, z drugo naprej gleda, kdor tedaj hoče prihodnosti resnični prerok biti, se mora skerbno nazaj ozirati, ker po natvornih postavah iz enakih vzrokov enaki nasledki izvirajo. Mi se ne bojimo naše častite brave dolgočasiti, če jih nazaj zavernemo in jim v spomin kličemo dneve svečana leta 1848, in prav kratko opomnimo okoljšine, kako se je tačas tako nanagloma in neprevidama vstvarila francozovska republika. — Naj bi kdo ne mislil, da mi prav v jasno od te ali une prigodbe govorimo, kakor se nam po glavi blodi — našim sostavkam ne manjka zveze, če je tudi nekterikrat tanjka nit, pazljivimu bravcu se ne bo zmuznila. Tako se bo morebiti kateri oglasil: kaj je treba te stare zgodovine na novo po-

greti, mi že vse dobro vemo. Nam se pa zdi, da sočasni može kako važno politiško zgodbo tako pravično nikoli ceniti ne morejo, kakor tisti, ki se še le v kakih letih nanj ozirajo, oči niso otemnjene, in zamoremo djanja po poganjkih soditi. Velike evropejske deržave so tudi današni dan bolj terdno zvezane ko nekdej, posebno pa je francozovski deželi tako imenična važnost dana, da vsaki potres v tistim kraju kmalo celo Evropo potrese. Dobro vemo, kako urno so 23. svečana 1848 nasledovale prigodbe 13. sušca, kako se je po izgledu Pariza na Dunaju vse mešalo. — Zdaj imamo še lepo priloznost od tuje skušnje se kaj koristniga naučiti, kar bomo morebiti v kratkim zlo potrebovali. Našimu listu so tiste prigodbe clo nove, komu bi se bilo 24. svečana leta 1848 le sanjalo od verstic „Ljubljanskiga Časnika“.

Vtorik 22. svečana 1848 je Ludovik Filip I. kralj Francozov vladno veslo še terdno v rokah deržal. Francozi so imeli tačas vstavno ali konstitucionelsko vlado, ktera je bila že v letu 1814 vstavljena, 1830 pa po želji ljudstva primerjeno popravljená. Kar je večina politikarjev po celi Evropi neprenehama kakor nar imenitnejši podporo in nar važnejši potrebo srečniga stanu kake deržave priporočevala in hvalila, namreč vstavno vlado — tega so se Francozi, tako omikano in skušeno ljudstvo eniga naroda, eniga jezika že 34 let veselili. Kdo bi bil mislil, da bodo oni dobrote tako nepremišljeno od sebe vergli, zavolj kterih so bili tako zavideni v vsih deržavah, ker je takrat samoderžna vlada mogočno gospodarila? In vunder se je v dveh dnevih vse spremenilo, v četertik 24. svečana popoldne o petih ni bilo več ne kralja ne kraljestva, in v petik 25. svečana so slovesno republiko izklicali. — Kako se je prigoditi moglo, da je kraljevna vlada od neizmerno velike večine državljanov in več ko 60,000 vojšakov armade in narodne straže podperta in obvarvana vsilena bila se clo majhini pa serditi stranki vклонiti — bomo skušili tukaj ob kratkim omeniti.

Od leta 1815, posebno pa od 1830 so bili Francozi vajeni viditi, da se je skoro vsako leto, nekterikrat po trikrat v enim letu ministerstvo spreminjalo, ker po postavah vstavne vlade vsako ministerstvo odstopiti mora, če mu v kaki važnejši zadevi večina državnih poslancov nasproti stopi, kar so ministri francozovskiga kralja zlo dostikrat zvedli. — Vunder se je v čudež cele Evrope prigodilo, da je ministerstvo, kteriga predsednik je bil Guizot v osmo leto deržavno veslo stanovitno v rokah deržalo, namreč od 29. kozoperska 1840 do 23. svečana 1848. Nepokojna stranka ktera v vsih državnih zborih na levi strani sedi, se je že mnoge leta poganjala tako terdno vlado podkopati, in svoje pervake v ministerstvo vrniti. Na premembo vladne podobe na prekucijo nobeden mislil ni, med 400 poslancov je bilo najti komaj kakih 15 mož, ki so za republiko goreli, tista množica do tačas se ni prederžnila le ziniti. Nezadovoljni poslanci

leve strani so previdili, de brez hrupa in vstaje ljudstva ministerstvo se ne da vsiliti, de bi odstopilo. V tak namen so novo sredstvo najdli. V poglavitnih mestih kraljestva so napravljali javne gostarije pri katerih so prederžni in vneti govorniki ljudstvo podpihivali. Na 22. svečana 1848 je bila takajavna gostarija za prebivavce 12. mestniga kantona napovedana. Policija jo prepove. — Na to poslanci leve strani podajo predsedniku državniga zbora zatožno pismo, v katerim ministerstvo obtožijo, de je pravice državljanov razžalilo. Zdaj se po Parizu posebno v predmestih silni hrum in šum vzdigne. Nepokojnikov truma od ure do ure rase, izverženci vsih stanov, se ji pridružijo. — Narodna straža prejme povelje puntarske soderge razpediti. Tode ona je v mnenju razklana, na mnogih krajih povelju pokornost odreče, celi bataljoni se puntarjem pridružijo in z njimi vred vpijejo „Proč z ministerstvom“. Mestnjani, ki so v verstah narodne straže z orožjem obdani stali, so menili, de je dozdažno ministerstvo zares zadržik javniga miru, de bo vse le pravdubro, če le ono odstopi, na republiko, to je doveršeno premembo vladne podobe gotovo nobeden mislil ni. V prekucijah puntarji so potler obstali, de bi se jim tisti dan komaj sanjalo bilo, kar se je v treh dneh prigodilo. Ko ministerstvo zve, de mu saj neki del narodne straže nasproti stopa, in de vlada ni v stanu brez kervotočniga boja vstaje vkrotiti, tisti možje niso hotli reči do konca gnati, in so odstopili. — Zdaj je kralj A. Thiers-a, zlo skušeniga in slavniga moža poklical, de bi mu novi zbor ljudstvu prijaznih ministrov nasvetoval, in je vsim naznanjenim vošilam ljudstva radovoljno zadostil. Zdaj se veselje po celim Parizu razglasi, in že se Parizani ravnaajo pohišja v znamenje zadovoljnosti razsvetliti. — Zdaj se pa republikanska stranka zbudi. Bilo jih je po Francoskim clo malo republikancov, tode v tej množici so se najdli zlo serčni in serditi možje, ki se niso vstrašili nobeniga hudodelstva, če bi jim pomagal svoje namene dokončati. Bali so se, de bi mestnjani zadovoljni k svojim ognjišam ne hiteli, oni pa lepo priložnost zamudili, od tla do verha vse prekucniti. Tedaj je eden med njimi našlaš samokres na en oddelk soldatov sprožil in častnika zadel. Zdaj so tudi soldati strelili, in jih je mnogo mestnjanov mertvih in ranjenih padlo. Komaj se ta nesreča prigodi, šuntarji po ulicah letejo kričaje, de izdajavna in lažnjiva vlada nedolžne državljanee clo ženske in otroke mori. To se je zgodilo 23. svečana po noči ob enajsti uri. —

Celo noč šuntajo oslepljene mestnjane in narodno stražo, de je le mogoče vesolnost rešiti, če se kraljevi vladi popolnoma konec stori. Kralj Ludovik Filip je štel še dostozvestih in hrabrih vojšakov in skušenih polkovodjev, ni se mu pretežko zdelo puntarije pobiti, kakor se je v preteklih letih večkrat zgodilo, to de ni hotel, de bi se zavolj njega toliko kervi prelivalo, rajši se je kraljevske krone odpovedal, de bi jo bil svojimu vnuku prihranil. — Vse zastonj, vse preporno so kričale puntarske divje trume, priderejo v državni zbor, merijo na predsednika, raspodijo poslance, razderejo kraljevi sedež, ropajo in ubijajo. Vsak bo prašal, kdo je Parizanam pravico dal, vstavno vlado celiga kraljestva 34 milijonov Francozov premeniti? Komu je mar pravice, kadar prekucije divji glas gromi. — Zdaj izkličejo republiko, zapeljive besede se slišijo: Prostost, enakost, bratoljubje. Take so bile besede, djanje vse drugo. Zastavo so dvignili rudečo, vboja in ropanja, v namenu drugim njih posestvo brez prašanja jemati, poželenju mesa vse dovoliti, vso viši oblast zaterati itd. — Strašno so raz-

grajali tri mesce vsim poštenim ljudem v grozin strah, dokler jih je 22 in 23. rožniga cveta general Cavaignac prav pogumno zaterl. Nimmamo prostora, kar se je potler zgodilo, naj bo še tako kratko, tukaj omeniti. To je pa gotovo, de še zdaj cela francozovska dežela zavolj prigodb tistih dnev zdihuje, de nobeden stanovitnosti novo vstavljene vladne podobe ne zaupa, de nobeden brez strahu v prihodnost ne gleda, de v tisti sicer tako srečni in blagoslovljeni deželi miru in blagostanosti najti ni.

Kakšne resnice pa iz premišljevanja našiga izvirajo? — Sledeče, in mislimo ne majhne cene: — Silna prekucija ni v stanu stanovitne vlade, vesolnosti državljanov v prid vtemeljiti, kdor dans na verhu sedi, bo jutro v brezden padel, revolucija lastne otroke požira. — Puntarjem se nikoli zadosti ne dovoli, kar dans dosežejo, se jim jutro pre malo zdi, človeška poželjivost tudi tukaj nima ne konca ne kraja. — Podoba vlade nima take cene, de bi mislili, samo le iz te ali une vladne podobe more blagostanost državljanov izvirati. V sledečim sostavku bomo te resnice zastran Avstrije en malo pretresli.

(Konec sledi.) Melcer.

Slovesnost v risarski šoli obertnijske družbe v Ljubljani.

Kakor ze več let zaporedama, je bila tudi letas daritev daril najpridnišim učencam te nedeljske šole. Predsednik obertnijske družbe g. Fid. Terpinc je v pričo odbornikov te družbe in nekterih udov zbrane učence prijazno v slovenskim in nemškim jeziku nagovoril in jih živo opomnil, kako potrebna je dandanašnji risarska vednost vsakimu rokodelcu, od kteriga se sedaj vse lepši izdelki terjajo, kakor nekda. Darila v svetlih tolarjih so prejeli:

Zavolj izverstne ročnosti v tehniškim risanju

Vadlar Edvard, zidarski podmojster iz Ljubljane 2 tolarja, — Veslaj Jožef, tesarski učenec iz Ljubljane 1 tolar, — Dolničer Balant, zidarski učenec iz Šiške 1 tolar, — Skarive Franc, zidarski učenec iz Šiške 1 tolar.

Za temi so bili očitno pohvaljeni:

Hlebš Jernej, zidarski učenec iz Ljubljane, — Sremč Jernej, zidarski učenec iz Hrušice, — Kavka Adalbert, misarski podm. iz Velike Lipe na Českim, — Večaj Janez, mizarski podm. iz Oblok.

Zavolj izverstne ročnosti v prostim risanju:

Sokol Jožef, kolarski podm. iz Tropovica na Českim 2 tolarja, — Večaj Janez, mizarski podm. iz Oblok 1 tol., — Kavka Adalbert, mizarski podm. iz Velike Lipe na Českim 1 tol., — Vollheim Jožef, ključarski učenec iz Kelna na Rajni 1 tolar.

Za temi so bili očitno pohvaljeni:

Hansel Vincenci, misarski podm. iz Česke Ajhe, — Podkrajšek Franc, pasarski podm. iz Ljubljane, — Spitzmüller Fridrik, rokovičarski podm. iz Dunaja, — Jazbec Anton, kleparski podm. iz Noviga mesta, — Galli Janez, tesarski učenec iz Ljubljane.

Potem sta bila Vincenci Hanselin France Podkrajšek, kterih risarski izdelki izdelke vsih družih učencov prekose, še posebno pohvaljena, in povedano jima je bilo, de zato nista daril dobila, ker je Hansel že z izverstno risarsko vednostjo v to šolo stopil — Podkrajšek pa je že 2 leti zaporedama darili dobil. V ti učilnici, ktere namen je posebno mlade rokodelce v risanju omikati, se more na to gledati, de tudi mlajši učenci, ki so se v ti šoli začeli risanja učiti, in se posebno pridno obnašajo, zamorejo darila sprejeti, kar bi pa

sicer ne moglo biti; če bi se vedno le že izučeni in večkrat podarjenim darila dajale. Namest daril bojo prihodnjič taki učenci častne spričala dobivali; tako ju bosta dobila letas Hansel in Podkrajšek. Zraven teh dveh sta bila tudi Sokol in Knoka še posebno pohvaljena, ktera sta brez vse risarske vednosti v to učilnico prišla, zdaj pa že tako lepo risata, de je bilo veselje nju izdelke viditi.

Po dokončani daritvi je gosp. predsednik s posebno pohvalo spomnil neutrudljiviga prizadevanja učenika te šole gosp. Joahima Oblaka, kteri učence različne risarske vednosti ali tudi celo brez vse vednosti tako pridno in izurjeno podučuje, de se v ti šoli vsako leto veliko rokodelcov dobro risati nauči. Spomnil je gosp. predsednik tudi s hvaležnostjo lepiga daru, ki ga je naš tesarski mojster gosp. Juri Pajk v mnogih podobah krajnskih podstrešij risarski šoli podelil, kteri dar je očitno znamenje velike ljubezni gosp. Pajka do te rokodelske šole, ktere učenik je bil tudi on več let.

Naj bi ta rokodelcam tako koristna nedeljska šola, ktero je obertnijska družba pod krepkim varstvom svitliga nadvojvoda Janeza napravila, zmiram več udov in podpornikov v prid domovine dobivala. Njeni dobiček je gotovo velik, čeravno se le natihama vednosti med mladimi rokodelci širijo. (Nov.)

Austrijansko cesarstvo.

Xp. Dopis iz Celja. Osmo hudodelstvo, ki se je tukaj pred porotno sodbo obravnavalo je eno zmed tistih, ki se večkrat med raznimi tukajšnjimi seljani tako rekoč iz ošabnosti in mogočnosti prigodi, in sicer toliko večkrat, kolikor bolj polne si kmet vinske sodce nalije. — Stal je pred sodbo korenjašk, neožen kmetiški fant in domu spuščen brambovec, 24 let star, ličnega obraza po imenu Juri Zupan, zatožen hudodelstva uboja. Nakazni spis, zatoženo pismo in glavna obravnava je v svojem bistvu sledeče razjasnila:

26. maja pr. l. na večer pride Juri Zupan s svojim tovaršem, oba iz Grajske vasi pri Celju doma, v kerčmo v Gomilsko, kjer sta Jerneja Derča z njegovim tovaršem oba iz Ternovce doma, pri vinu našla. Ona dva se k drugi mizi vsedeta; čez nekaj časa vstane Derča, gre k mizi, kjer sta se una dva vsedla in začne Zupanovega tovarša zavolj neke deklice gerdo zmerjati, in ga dvakrat za uho udari; Zupan gleda to nekaj časa brez da bi bil čerhnul, ko mu je bilo pa le preveč, vstane, verže telovnik raz sebe, si rokave zaviha in udari, se za svojega tovarša potegnjev, Derča z besedami: „Kaj imaš z Grajščani;“ nato se oba sprimeta in po kerčmi semtertje pahata. — Kmalo potem se podajo vsi štirje, najpopred Zupan z svojim tovaršem, potem Derča z tovaršem iz kerčme, med tem ko drugi gosti ostanejo in kerčmarica zbeži z točarico in otroci v drugo izbo. — Zupan in njegov tovarš vzameta zunaj polena in zdaj se začne prav pretep, ki se je pa tudi kmalo končal; ker ko čez nekoliko trenutkov kerčmarica z točarico skoz okno pogleda, vidite, da Zupanov tovarš Derčatovega tovarša na cesti pretepa, med tem ko ga je Zupan le enkrat udaril, ko pa pred vrata pridete, zagledate Zupana stati pred Derčatom, ki je na tleh ležal, med tem ko je njegov tovarš ravno iz ceste, kjer je svojega protivnika zmagal, proti Derčatu sem šel. Ko je kerčmarica z točarico pred vrata prišla, je že pretep ponehal. Tovars Derčatov se je kmalo zavedel, med tem, ko je Derča nem na tleh ležal. Točarica se je zastonj prizadevala, ga na noge spraviti, tedaj ga spravi s pomočjo tretjiga v hlev in pozneje v izbo, kjer je brez da bi se bil še kaj zavedel, umerl. — Iz pregleda trupla se je pokazalo, da je bil Derča dvakrat

z veliko močjo na glavo udarjem, tako, da je bil vsak teh udarkov naravnost smerten, da se je moral pri vsakem naenkrat zgruditi, in da se po vsakem tacih udarkov ni mogel več ne braniti, ne svojo voljno ganiti. — Tedaj si je vsak prašal, kdo je ubitemu te dve smertni rani zaval, ker ni bilo nobene priče djanja? C. k. tožna zbornica je iz okolišin Zupana samega za zlo sumljivega spoznala in je zoper njegovega tovarša, ki se je začel obenem preiskovati zavolj hudodelstva teškega ranjenja, preiskovanje opustila, in sicer, ker se iz okoljšin jasno vidi, da je bil njegov tovarš z prijateljom Derčata v boju zapopaden, med tem, ko je Zupan Derčatu te smertni rani vsekaj; potem, ker se je Derča s sovražnim namenom bahal, „da je Ternovčanom pokazal, da je prav primerin porajkelj dobil.“ — Zatoženi je terdovratno tajil, da bi bil le enkrat ubitega zunaj Kerčme udaril in pravi, da je njegov tovarš vsega kriv, le tovarša ubitega je enkrat udaril na glavo. —

Tudi h glavni obravnavi povabljenе priče niso zamogle vozla zrešiti, ker je bilo njih spričevanje tako negotovo, domljivo in oporečno, da se ni mogel zatoženi sam za krivega imeti. Vendar državni zastopnik od svoje tožbe ni odstopil in je poskusil to zatožbo siloma opravičiti. Toliko vgodnišo priložnost je pa imel bistroumni zagovornik, dr. Foregger, pokazati, da zatoženi ni kriv hudodelstva uboja, ker je od ene strani voljo od druge pa zmožnost prič, o tem djanju pričevati, overgel. — Potem je predsednik deželni svetovavec Braulich celo pravdo kratko in vsestransko z vsimi okoljšinami, ki so za in proti zatoženega govorile, ponovil, in nato so porotniki na prvo vprašanje, če je zatoženi kriv hudodelstva uboja, enoglasno „nekriv“ in na drugo, če je kriv prestopka postave zoper telesno varnost nad tovaršem umorjenega „kriv“ odgovorili; zavolj tega je zatoženega sodništvo na dva mesca v zapor obsodilo. — Ta obravnavo se je skoz in skoz v nemškem in po tolmaču v slovenskem jeziku obravnovala, namestnik državniga zastopnika ni razumel ne besedice slovenske in zatoženi in priče ne besedice nemškega jezika.

Avstrijska.

* V denarskih kovačnicah na Dunaju, v Pragu, v Kremnicu, Nagybanyi in Karlsburgu se je od leta 1848 do konca februarja 1851 za 18,722,298 gold. šestice in za 3,555,629 gold. krajcarjev skovalo.

Akoravno se je vse to med občinstvo dalo, je bilo vendar le še vedno pomanjkanje drobiza; da bi se temu v okom prišlo, je bilo 1849 potreba denarne listke izdati; tedaj se je do konca julija 1850 za 4,408,383 gold. nemških in za 5,777,504 ogerskih denarnih listkov izdalo, in, akoravno se jih je za 3,928,580 gold. spet noter vzelo in sožgalo, so se vendar, ker se je za potrebno spoznalo, spet pomnožili in sicer nemških za 2,141,270 gold. in ogerskih za 2,278,721 gold.

Na tako vižo je bilo vsih skupej izdanih, in sicer:

nemških denarnih listkov za 6,549,653 gold.
ogerskih „ „ „ 8,056,225 „

Skupej 14,605,878 gold.

* Naredba, po kateri noben, ki je 40. leto dopolnil, ne sme v državno službo brez najvišjega dovoljenja vzeti biti, bo tudi še znaprej v veljavi ostala.

Česka.

„Pražske nov.“ naznanijo, da je Čeh dr. Martin Přibel za českega prestavljavca pri kraljevem kamornem sodništvu v Berlinu izvoljen. Gospodu Přibelu se je tudi dovolilo na berlinskem vseučelišču stolico českega je-

zika vstanoviti, ker je kralj Miroslav II. Čehom dovolil na državne stroške nekaj učiteljev postaviti. Ravno ta časnik tudi pravi, da gospod Přibel spisuje delo o Slavenih, ki na Pruskem stanujejo.

* 21. pr. m. je bil zbor društva za napravo českega gledišča v Pragi. Ker se je po želji deželnega poglavarja neka mala prememba v postavah zgodila, se je zdaj začelo za napravo gledišča po deželi nabirati in izdal se bo za tega voljo javni poziv, ki je že pripravljen. V Pragi bo društvo posebne nabiravce postavilo; na kmetih se bodo pa župani od deželnega poglavarstva za to naprosili. Do zdaj je že 24—25,000 gold. nabranih.

* Časopisi pišejo, da so znanega Bakunina iz Prage na Rusko poslali. Druge naznanila pa pravijo, da je v Olomucu.

Tuje dežele.

Bosna.

* V „Agramer Ztg.“ se piše iz Bosne 14. marca sledeče:

Kar sim vam popred od vstaje v Krajni naznanil, se vse poterdil. Jaica, ki varje prestop čez Verbas, leži na iztoku Verbasa z Plivo in sicer na levi strani obeh rek. Naravnost iz mesta pelje most čez Plivo in čertert ure zgorej mesta pelje čez poslednjo reko drugi leseni most. Verbas in Pliva tečeta zlo globoko. V Jaici, kjer je bilo mnogo živeža, je bila posadka nekterih sto Arnavtov, ki so imeli ta važeni 5 do 5 milj od Travnika ležeči kraj braniti. Ti so se vendar proti tem podali, da so smeli prosto iz mesta iti, in so vstajnikom mesto in terdnjavo v roke dali. Nato je Omer Aga Hasanagin z 5500 vstajniki proti Skopju se podal in Kadia Kapić je z 5 do 600 možmi v Jaici ostal.

Proti poldnu je nenadoma novica prišla, da gredo redni vojaki proti Jaici, ki so se tudi kmalo na nasprotnih gričih prikazali in začeli čez zgornji most čez Verbas iti. Med Plivo in Verbasom so se tedaj vojaki z vstajniki terdo sprejeli in 4 ure kervavo bojevali. Vojaki so mnogo terpeli, vstajniki pravijo, da je naj manj 300 mertvih.

Po štiri ure terpeči bitvi so se vstajniki v mesto umaknuli brez da bi jih bili vojaki preganjali; oni sami pravijo, da imajo 40 mertvih in 60 ranjenih.

Omer aga Hasanagin je stal komaj 4 ure od Jaice, ko se je bitva začela in ko je to zvedel, se je naglo nazaj vernul. Tudi Ali Kedić, na kateriga so berzoteke v Banjaluko poslali, je poslal pomoč v Jaico. Tako je prišlo že 9. in 10. marca opoldne 5000 mož, med njimi 1000 jezdicov v Banjaluko pod poveljstvom Omer Režića iz Jaice, ker se je cela banjaluska nahija vstajnikom pridružila.

Vstajniki so gospodje cele okolice na Verbasi in Jaici do Banjaluke in imajo obe cesti v rokah.

V Jaici in nje okolici stoji krog 15,000 vstajnikov in Ali Kedić je imel 12. marca z 5000 vstajniki in 2000 konji iz Banjaluke tje priti. V Pridoru se je zavolj tega štirkokrat z topom ustrelilo.

Na desnem bregu Verbasa so stale 10. marca 4 čete pešcov in 1000 konjkov vstajnikom nasproti.

Ker se je slišalo, da bo Seraskier Livno posedel, da bo en vojašk oddelk iz Livna skoz Glamoč, Grahovo, spodnjo Unco proti Pehovacu se napotil in vstajnike za herbtom prijel, je prišlo včeraj povelje v Bihać, da se imajo z nova vstajniki nabirati pod poveljstvom Karata iz Todoroviga, in hrib Osehcnico, posebno na Unci in Cervelici posesti. Vstajnikov se ima od 2 do 3000 zbrati.

Da bi bilo več begov k Seraskieru prestopilo, se ni poterdilo, oni se še vedno v ver-

stah vstajnikov bojujejo. Kadia Kapić postavlja v vsih okrajih in mestih, skoz ktere hodi, musulime, on voli mitarje in dela kakor vladar.

Iz tega se vidi, da je vstaja v Bosni bolj narasla, kakor se je to popred zgodilo, in da bo Omer paša še le zdaj naj težavnišo nalogo imel.

V Bihaću upajo, da se ne bo le Posavina, ampak tudi Hercegovina z nova dvignula in da bodo vstajniki zedinjeni zamogli carske vojake pokončati.

* Iz Bosne se piše sred mesca v Reichszeitung sledeče:

8. t. m. je šel vezir Hairedin paša z svojim svetovavstvom iz Sarajevga v Mostar, kjer bo začel nove naredbe vpeljovati. On bi znal 6 tednov ondi ostati in potem se za dalj časa v Travnik podati. Drugi dan po odhodu vezirja se je tudi avstrijski general-konsul z vsimi svojci v Travnik podal. Te se je zato zgodilo, ker sta Seraskier in vezir naznanila, da mu nista v Sarajevem poroka, da bi ga v miru pustili, in da nista odgovorna ako se mu kaj prigodi, in zavolj tega sta mu svetovala, da naj se v Travnik poda, kjer bodo vedno vojaki stali. Potoval je v tri čevlje debelem snegu, kar gotovo ni prijetno.

Omer paša se je 5. t. m. iz Mostara v Livno podal, ker se je zavolj debelega snega nekaj dni mudil, se proti Jaici napotiti. On je poslal skoz Grahovo in Unco pod poveljstvom Ibrahim pašata en oddelk v Bihać.

V Mostaru je ostal za vojaškega poveljnika Muhamed Skenderbeg.

Vstajniki so strašne reči, posebno z rajem počenjali, kamor so prišli.

Mor, rop in požig so nasledki njih prihoda. Nad kapelami — tako se tu vsako stanovališče franciskanov imenuje — so posebno divjali. Tako je tudi znani mnih Jukić, ki je zemljopis Bosne izdal, vse svoje premoženje zgubil, ker so mu stanovališče poropali. Vsi franciskani so pobegnuli in se večidel v Dolaču in Gucii gori pri Travniku derže. Oni vedo od bitve 6. t. m. med vstajniki in vojaki, v kateri so bili prvi zmagan in so se v mesto zaperli. Banjaluka in Jaica ste naj bolje terdnjave in ker imajo obe vstajniki v rokah, jim je pot odperta v Giel-Hisar Varcar-Vacup in Sitnico. Zakaj da je Omer paša te terdnjave brez posadke pustil, se zdaj še ne ve. Kadi iz Vranograca, Ibrahim Kapić je glava vstajnikov, on se imenuje Fukara-Seraskier (ubogih poglavar). Mustafa paša je Jaice od strani Travnika oblegel, med tem ko se Omer paša proti drugi strani pomika. Prvi je ukazal v terdnjavo streljati, pa vojaki so imeli nesrečo, da so vedno čez terdnjavo v predmestja streljali.

Vstajniki kakor bosniški Turki pravijo, da Sultan celo tega noče, kar Seraskier Omer paša dela, in le Madjari so, ki navade in nrave giavrov v deželo trosijo, ker so vojaki že tako le Madjari, ki hočejo tu gospodariti in zavolj tega so tudi že v Sarajevem križ giavra (zastava e. k. general-konsula) dvignuli.

Ljubljanski novičar.

Dr. Melcer, škiptor e. k. ljubljanske licealne bukvarnice in vrednik „Ljubljanskiga časnika“ je zvoljen za suplenta na tukajšnjem gimnaziju.

* Gospod Fleischmann, kteremu je ministertvu dovolilo botaniko učiti, ima še precej čez 100 poslušavcev; to je gotov dokaz, da se naša mladost rada uči, ako se ji koristni nauki dajejo.

* 19. maja se bodo v Ljubljani vdrugo porotne sodbe začele. Tabart obetajo zlo mi-kavne biti.

Bran in pogin Japodov.

Spisal Jan. T. d. a.

12. nov boj.

Se ponovi kervavi boj,
Viharno dere prot potoku potok,
Neskončne sile meče val se z valam.
Kupeče rase v visočavo voda,
In v potok gorni prišumi studenec,
Umakne doljni se napadu skupnim.

Se bije Rimljan in Japod.
Drobi se kopje, lomijo se meči,
Vender kričanja bojnika ni čuti.
Molče se daja rana, smert, udarek.
Rudeča kerv bi gnala kamnje mlina
In nosi lahkama mirtvaške trume.

Iz tabora šumi vihar;
Junakov tri sto dere na boriše.
In vredi v hip se med prijatlov verato.
„Oj brate, trudno je kardelo mestno,
S krepotno roko po sovragu udri,
Zapustili ga bogi so rešivni.“

In udrijo na vruga tam.
Omaga desna mu, poprime z levo;
Oterpnjeno mu pade leva tudi.
Ne služi več serditost in orožje.
Pocepali so v boju vodji sivi,
Junakov jezer šlo za njimi k otcam.

„Te venca slava dans, Avgust!
Pa červ nevarni ti bo venec grudil,
Ak ne potareš ga do vniče prave.
Omamljeno po bitvi je Metulo,
Ukaži, migi, de iz tal pogine!
Ne godi gada si u lastnim njedru!“

„Si sluga zvest, Agripa moj!
Besede tvoje moder svet so sicer,
Pa pokončati je trinogov delo
Zvestobo zlato pridobi zanesti.
Je ljubši od merličev ljud mi vdani,
Si volim mesto krasno pred posipam.“

„Si djal ob glavo narod prost,
Mu novi dve bo stavila svoboda,
Zbrusivši mu ostreje meč in kopje.“

Ponočne misli

na nekim griču na Gorenskem.

(Konec.)

Čuj! don melodije skoz tihi zrak! — Enkrat, dvakrat! bližni zvonik je uro naznanil. Dve, dve! pomembna številka! tehtnica, na kateri se nas veličanski namen, al gotovo pogubljenje guglje. Dve reči — vsa razločba! dva vprašaja in en odgovor. Si odgovoril po razumu in pameti, ti slava brez konca. Si krivo vganil, si zgubil pravdo osode.

V eni skledici dobro, v drugi zleg! Ovca leži risu nasproti, biser se lesketa pri pesku bodečim, belo se zraven črniga sveti. Večne nasprotnosti, po nobenim umetniku enaki! Na vekoma ločeni, brez zlahte in prijaznosti, med obema široko brezdno! sodniga dneva čakaje, ostanete na tej in na uni strani, pa ko iz sinjih višav sodnik pristopa, se potrese levi breg prestrašne groze in sedé v globino in vse unkray je brezno. In sodnik stopi na desno brezino in o njegovim migu se dvigne poslopje, za vek osnovano. Tu zbere zveste in v sredi med njimi je njegovo večno kraljestvo.

V eni skledici pravo, v drugi krivo! Sterma pot pelje na goro. Prepad zeja na desni in levi. Vsaka stopnja na ternje in terdo skerbasto skalo. Sivi orli kljujejo viškama, prestrašni zmaji rujevoje nasproti in zrak mrachen, le ena zvezdica ti kaže stezo. Ja le na zvezdico se oziraj in hodi pogumno naprej. Dospel boš na goro, obilna plača te čaka, stoterno ti bo trud in težava povernjena. — Oglajena je cesta pod goro; tu vesele spremembe, tam prijetni ovinki; tu hladni studenci, tam košato drevo. Brez stermine greš lahke noge po poti, pa konec je grozovito, kupeče pečevje. Si boš želel nazaj, pa gaz bo zaperta in dvakrat boš okusil pogin, ker si ga z lastnim zadolženjem naklonil.

V eni skledici čas, v drugi večnost! Besedi, v svojim njedru vse snutja in namene nosivši! Tu kaplja, tam morje. Tu znan, premerjen svet; tam tuji, neznani kraji, nikdar obhrojeni in zrisoni in vendar tebi in meni namenjeni. In le ozek studenc, ne minute v širjavi, loči um in kar um preseže. Prestopiti ga moraš, potem so pota razločene in vsak gre po svoji, kakor mu jo večna postava dovoli. Ta pelje v merzle pešene pušave, kjer je selo nadlog in pomanjkanja; po tej se mehkužec obrni! Tu je tvoj namen in tvoje domovje, zakaj povračba je strašno geslo vladarja. V berloge, krivični! te bo ta pripeljala, med čede risov in gadov. Ta tovaršija ti je odbrana, solze zatiranih vdov in sirot so jo v tvojo muko rodile. Pa ti pravični, nastopi uno. Pot je gladka in konec nje cveteca, večno pomladna livada. Reki zadovoljnosti in večne sreče jo močite in sred planine stoji krasna dvorana. Tu je tvoje prebivališče, ki nisi molil, ampak delal, ne omiloval ampak svojimu bratu v resnici pomagal.

Večerna gorkota pojemlje. Lahek hlad jo namesti in majhne sapice — poročnice zgodniga jutra privedejo. Vse je sicer mirno, le so glasno šumljanje potoka se komaj čutno razlega in me v nove misli topi. Potok! potok! podoba moja in mojiga življenja! Kak nepomenljivi so prvi studenčki duha! Materno narocje in venec marjetic je celo okrožje, ki se misli deteta pervikrat vadijo. Pa dete zgine — sedem let! in zali deček ga namesti. Človek pride v mali traven življenja. Duša se širi, zbudi, giblje in perve cvetlice dorodi. Pogum in lahkomišelnost se verstita zaporedama in narava perviga bitja na zemlji se jame kazati — mnogo prednost in lepotij in enako številno napak in krivic. Še sedem let! in deček postane ognjen mladenec, poln nad in domišlij. Očetova hiša je pretalna, ven ga žene strast na nezmerno morje posvetnosti. On pride v Rožnika; vse moči se predramijo, narava telesa in duha se razevete. Studenčki so se zedinili v potok in z vedno novimi združeni v divjo, viharo reko, ki ne poštuje brežin in mej. Pa povoden se verne zadnič zopet v vodotoč, ki ga je ošabne sile prestopila in zdajci se pokaže jedro človeka, — al zdravo al bolno. Je pomirjena voda bistra, je dostal skušnjo, je postal v pravim pomenu besede možak. Je reka kalna, se je trohlyene zemlje navzela, takrat o človek se verni v prah nazaj, zakaj visoka pomemba je skažena. In jez! slaba mladika! pazi, pazi! de se ti duša v presilni povodni ne skali, drugač si izrekel sam čez — se sodbo.

In tu doli velika vas! veliko bratov in sester in vsi eniga očeta, ki enako skerbno za vse čuje in po večni previdnost vpravuje. Malo bogastva je dala osoda temu bornimu kajzarju, pa prejel je od očeta veči blago — zadovoljniga duha in zmir veselo serce. Uni bogatin tiči v zlatu in srebru in bi vender rad dve tretini daroval, de bi si od mertvih ljubljeno ženo in milo dete odkupil. Temu hlapcu je risjo serditost narava v persi položila, pa oče ga je postavil v ponižni stan in strast se je vlomila in ni nikomur škodljiva. Una deklica je bila razuzdana, oče ji vzame tožečo mater in grenka zguba jo odtegne od brezdna, tik kteriga je prederzno nogo stavljala. Tud meni, oče! si vzel otca in majko, me lastnim močem prepustivši, ki bi sicer morebiti v nemarnosti merle. Bodi ti hvala in čast! Tvoje roke se poprime in vesljam brez nevarnosti po doreči reki, k ofoku večnosti in svojiga doma.

Hladnejši veter pihlja, krožček lune je moten, danica zajde, gospodar kliče. Vijolice se v izhodu rudeče in žarne cvetlice postajajo. Mladeneč je mislil in zdihoval o sijanju lune — beli danek mu k delu ukazuje.

T. d. a.

Rodoljubi.

Igra v treh djanjih iz českiga.

(Dalje.)

Sedmi nastop.

Dragotin. — Poprejšnje.

Drag. Mamka!
Marj. Kaj hočeš?

Drag. Kaj še dans ni poldan?
Mar. Je že odzvonilo.
Drag. Nu! (se ogleduje.) Kaj danes ne bomo južnali?
Mar. Terezka je vse odnesla.
Drag. Kam pa?
Mar. Na cesto.
Drag. Na cesto? aha ranjenim. Nu, tedaj pa ne bom južnal. Danes sim se tako veselil na žgancer.
Mar. Jih vam bom jutro skuhalo.
Drag. Da, da! Mamka povejte mi, zakaj pa moram kokoši ujeti?
Mar. Naše kokoši?
Drag. Naše; oče so že popred štir gosi ujeli, in zdaj so mi rekli, da bi nekoliko kokoš polovil.
Mar. Le podstopi se!
Drag. Če mi to oče zapovejo, tedaj moram storiti, sicer mi bi z leskovim oljem namazali.
Lenč. Kaj pa imate, botrica?
Mar. Jez moram sama vun iti, sicer bi znal moj mož ves kurnik spraznuti.
Lenč. Jez tudi vtegnem, tukaj prinesem nekaj platna —
Mar. Prav, da ste me spomnili, jez grem z vami.

(Dalje sledi.)

Zmes.

V raju so prvi ljudje serbsko govorili: Gospod Bog je človeku po rusko prepovedal jesti od drevesa spoznanja dobrega in zlega; gad je Evo po poljsko nagovarjal in zapeljal, da je prepovedani sad jedla; in padli prvi starši, ko jih je Bog k odgovornosti poklical, so govorili po česko.

Slovstvo in umetnost.

V Banski Bistrici so prišle slovaške politiške bukvice pod naslovom: „Hlasy z Tatjer“ od Wozara na svitlo. Wozar sam je med tiskanjem umerl.

* Tešinski polski časopis „Tygodnik“ je nehal izhajati, namest njega pride časopis „Gwiazda cieszyńska“ (Zvezda tešinska) na svitlo.

* „Kurjer Warszawski“ pravi: Na polju slavenskega slovstva se je prikazali nova zvezda v spisu gospoda Mikutsky-ga, učenca na vseučilišču v Moskavi. Ta spis se imenuje: primerajoči slovník Sunskrit-jezika z slavenskim in nekterimi družimi. Ti slovník je bil poslan slavnemu Čehu Šafařiku v Prago, da bo svoje mnenje o njem izrekel.

* Ni še davno, kar je prišel šestí tečaj „Drobtinice“ na svitlo. Na svitlo jih je dal Jozef Rozman, korar stolne Labudske cerkve in vodja škofjskega seminisa pri sv. Andreju. Podobne so vse poprejšnim peterim zvezkom. Nam jih ni treba priporočiti, ker je že dozdajnih pet zvezkov gotovo poroštvo, da so izverstnega zapopadka. Čisti znezek je namenjen v prid celjskih šol.

* Mladi česki pisatelj Emanuel Krejčí je matematiko z mnogimi novimi sklepi v českem jeziku spisal.

Matica ruska (rusinska) je to leto sledeče knjiga izdala:

Episko pesen „Igor“,
Vaja v rusinskem jeziku,
Dve pridigi gersko-katolske
Abecednik za ljudske šole. Sklenilo se je deželno vlado prositi, da bi se ta poslednja v ljudske šole po vradnem ukazu vpeljala.

* Česko slovstvo bo to leto zlo obogatelo. Tiska se ravno do godivščina českega naroda od Palackyga; Šafařik pripravlja etimologiški slovar in drugi natis starozitnosti za tiski; Celakowsky spisuje komentar k Jungmanovem slovarju kakor tudi slavenske prigovore, kterih je sila veliko, samo izreki modrosti obsežeja čez 40 tiskanih pol; profesorja Jovana Svoboda so prijatli in učenci nagovorili naj starši česko kroniko in letnike dekana Kozma iz latinskega v česko prestaviti, ker bi se to delo vsacemu Čehu v roke dati moglo, ker je dobra ljudska knjiga. Tudi česke bukvarnice po županijah se vstanovljujejo.

Kdor želi v vradnim ali pa v oznanim listu karkoli si bode naznaniti, plača za vsako verstico z navadnimi čerkami za enkrat 3 kr., za dvakrat 4 kr. in za trikrat 5 kr. in za vsakkrat je še 10 kr. za kolek po

Vradni list št. 13.

novi postavi za plačati; kdor sam ne utegne v slovenskim jeziku sestaviti, zna nam tudi sestavki v nemškem jeziku poslati, proti tem, de od vsakih treh tiskanih verst en krajcar za pre-stavljenje odraja.

k 26. listu Ljubljanskiga časnika, v torik 1. Maliga travna 1851.

št. 2288.

Oznanilo.

(19.) 1

št. 218.

Oznanilo cestne dražbe.

(48.) 1

Naslednje oznanilo visociga ministerstva kmetijstva in gornijstva glede letasnih deržavnih sprasevanj iz gojzdnistva se s sledečim pristavkam naznani:

Razsodba, če se sme pripustiti k deržavnemu sprasevanju ali ne, kdor se za to oglasi, pripade deželnim poglavarstvom. Kdor se tedaj za to sprasevaje oglasi, more svojo prošnjo pri deželni poglavarstvu tiste krovine vložiti in odkaz prejeti, v kateri se sprasevanje godi in kjer zeli prosivec, de bi ga sprasevali.

Dokler se čez to nič družiga ne ukaže, se zamore, ako veljavni vzroki za to govore, od tirjanja pod A4 c. β. v začasnim ukazu glede deržavnih sprasevanj itd naznanjenih, zanaprej pa za vstop v gojzdnisko šolo potrebnih vednosti. Toraj se bodo tudi prosivci, ki so samo štir nemške razrede, gimnazij ali realno šolo doversili, ako druge pod A4, a, b, c, α in β zadevajociga začasniga ukaza pogojene spricala prilože, k sprasevanju pustili.

Ker mora vsak prosivec za dopušenje k deržavnemu sprasevanju 10 goldinarjev vnaprej vložiti, tedaj se vsakimu, kterimu je sprasevanje dovoljeno, v podeljenim odkazu naročeno, pri svojim prihodu v kraju sprasevanja pri c. k. deželni poglavarstvu se oglašiti in stem, de pokaže odkaz in poterdni list, de je on prava oseba po § 8. vodila za sprasevanje joče komisarje denar vložiti.

Doba prošnje za dovoljenje k sprasevanju pri zadevajocih deželni poglavarstvih vlagati je do konca septembra t. l. odločena.

Od c. k. ministerstva kmetijstva in gornijstva se sledeče sploh na znanje da:

Pretekliga leta so bile deržavne sprasevanja gojzdnistva le v Bernu, Ljubljani in Pragi. V drugih, po razpisu ravno tega ministerstva od 26. septembra 1850 št. 13239 naznanenih mestih so morale zaostati, ker se ni noben tak prosivec oglasil, kterimu bi se bilo sprasevanje zamoglo dovoliti.

V teh treh imenovanih mestih se je 25 prosivcov dalo sprasati; in 15 med temi je bilo za zmožne spoznanih.

Tekočiga leta bodo sprasevanja, ako se prosivci oglase za sprasevanje v naslednjih mestih: v Lvovu, Pragi, Budapestu, Hermannstadtu, Krakavi, Beču, Solnogradu, Gradcu in Zagrebu in sicer v drugi polovici mesca novembra.

Ljubljana 18. marca 1851.

Gustav grof Chorinsky l. r.
deželni poglavar.

Št. 734/1851

(44.) 2

Oznanilo.

Podpisano c. k. vodstvo meni poštno ekspedicio v Borovnici napraviti. Ta poštna ekspedicio se bo pečala z preiskerbovanjem pismskih in vožnopoštinih pošilitev in bo z poštno vradnijo na Verhniki po pešnim potu v vsakdanjo zvezo tako stopila, da bo pot vsak dan popoldan iz Borovnice na Verhniko šel, tu prenočil in se drugo jutro spet v Borovnico vernil.

Poštnimu ekspedientu se bo za priskerbovanje poštinih opravil in za vradne potrebe na leto sto goldinarjev zagotovilo, nasproti je pa on zavezan slušbeno kavicjo z dve sto goldinarjemi vložiti in za primerno stanico za poštno ekspedicio poskerbeti.

To se tedaj zavolj prevzetja službe poštniga ekspedienta s tem pristavkam javno naznani, de tisti, ki se za to službo oglašijo, skažejo svojo starost in naravno zaderžanje, potrebno zmožnost, potem pripravno stanico z drugim posestvom vred in do 10. aprila t. l. pri tukajšni vradni prošnjo vložje.

Kar poslednjič zgorej omenjeno zvezo z Verhniko vtiče, je treba, de se tudi od enim letna plača za pota izreče, pri tem se pa opomne, da se bo pri sicer enakih okoljšinah posebno na naj nižji ponudbo gledalo.

C. k. poštno vodstvo v Ljubljani
20. marca 1851.

Za konservativne umetniške stavbe ne teržaški, reški in goriški cesti z ukazam c. k. stavbiniga vodstva za deželo od 17. marca t. l. št. 3817 za leto 1851 dovoljene, bo v spodaj naznanjenih dnevih po sledečim redu dražba.

Ime ceste	okrajna števil.	Predmet dražbe	Ponudna cena		Znesek vadiuma	Končna doba	Kraj in dan dražbe
			zhl.	kr.			
G e r c e a r e v c k a z a n a k o r n j s t v a P o s t o j n a T e r z a š k a R a z d e r t o V s e T e r z a š k a V s e T e r z a š k a P o s t o j n a P o d k r aj	1	Zidanje noviga podcestniga mesta med milokazavnikama VI/5-7	186	19	9 19	31. julija 1851	Pri c. k. okrajnim poglavarstvom v Postojni 13. aprila 1851 od 9. do 12. ure dopoldne.
	2	Postavljenje krajniga zidu med milokazavnikama V/5-6	1649	3	82 27	31. avgusta	
	3	Naprava prostora med okrajnimi kamni (kanton) do roba ceste (Panquett) s tem, de se škarpa (Stützmauer) vun pomakne med milokazavnikama V/8-9	1094	13	54 43	"	
	4	Poprava babic (Parapettmauern) med milokazavniki VI/4-5 in VI/7-8	208	45	10 26	31. julija	
	5	Naprava prostora med okrajnikami do roba ceste med milokazavnikama V/7-8	368	34	19 20	"	
	6	Poprava konkavne ceste med milokazavnikama IV/7-8	208	—	10 24	30. junija	
	7	Ohramba mosta na Pivki med milokazavnikama VII/6-7	72	9	8 37	"	
	8	Postavljenje noviga podcestniga vodotoča in poprava ceste med milokazavnikama VII/4-5	483	13	21 10	31. julija	
	9	Naprava treh novih podcestnih vodotočev med milokazavniki VI/13-14 VI/14-15 in VIII/3-4	515	—	25 45	"	
	10	Poprava obokaniga podcestniga vodotoča z povišanjem ceste med milokazavnikama VII/16-VIII/0	720	20	36 1	31. avgusta	
	11	Poprava dveh podcestnih vodotočev med milokazavniki VI/17-VII/0 in VIII/5-6 z popravljem ceste in napravo okrajniga zidu	918	23	45 55	"	
	12	Poprava sedmero podcestnih vodotočev med milokazavniki VII/1-VIII/6	734	26	36 44	31. julija	
	13	Poprava z lesam pokritiga podcestniga vodotoča med milokazavnikama VIII/9-10	173	25	8 40	30. junija	
	14	Naprava novih in poprava starih babic med milokazavniki VI/9-10 in VI/11-11	262	1	13 6	"	
	15	Poprava konkavne ceste med milokazavnikama VIII/12-13 z popravo obestranskiga krajniga zidu	975	22	48 46	"	
	16	Naprava obokaniga podcestniga vodotoča namesti zdajniga zlo slabiga mostiča in povišanje ceste med milokazavnikama VIII/13-14	354	27	17 43	31. julija	
	17	Naprava kamnitih okrajev med milokazavnikami VIII/14-15 in IX/6-7	466	16	23 19	"	
	18	Poprava treh podcestnih vodotočev med milokazavniki 0/0-1, 0/4-5 in 0/10-11	268	39	13 26	"	
	19	Poprava eniga podcestniga vodotoča med milokazavnikama 0/8-9	153	46	7 11	"	
	20	Naprava kamnitiga okraja med milokazavnikama II/6-7	172	1	8 36	"	
	21	Naprava kamnitih okrajev med milokazavnikama 0/0-1	436	19	21 49	"	
	22	Priprava in vsajenje cestnih krajnih kamnov (kantonov) med milokazavnikama 0/0-1	54	—	2 12	"	
	23	Poprava babic med milokazavniki II/14-15, III/0-1 in VI/3-4	252	53	12 38	15. julija	
	24	Priprava noviga cestniga orodja	461	11	23 3	"	

K tej dražbi se tisti povabijo, k mislijo kaj prevzeti s tem pristavkam, de se zamorejo dražbeni pogoji, ostanek nadstroški in stavbeni popisi vsak dan pri podpisanim okrajnim stavbenim vradu pregledati. Dražbeni pogoji tirjajo 5 percentni vadium in pri prevzetju 10 percentno kovcijo in poroštvo za eno leto.

Pri c. k. okrajnim poglavarstvom v Postojni 14. aprila 1851 od 9. do 12. ure dopoldne.

Na zapečateni oglas, ako so prav zgotovljeni in če je v njih 5 procentni vadium, se zamore le takrat gledati, ako se pred začetkom dražbe izroče.

Od c. k. okrajniga stavbiniga vrada v Postojni 25. marca 1851.

Muil,
c. k. okrajni inženir.

št. 166. **Oznanilo dražbe.** (46.) 1

Po povelju slavniga c. k. stavbiniga vodstva za krajnsko kronovino od 17. marca t. l. št. 3091 bo dražba v izpeljavo na državnih cestah tega stavbiniga okraja predloženih umetniških reči pri zadevajocih c. k. okrajnih poglavarstvih, in sicer:

Pri c. k. okrajnim poglavarstvu v Kraju 3. aprila 1851 dopoldne od 9 do 12 ure in popoldan od 3 do 6 ure za sledeče stavbe:

a) Za ohranivne dela mosta čez Savo pri Kraju med milokazavnikama III/4-5 z ponudbino plačo za 1942 gl. 39 kr.

b) za popravo cestopodperajoče škarpe na Ljubelju med milokazavnikama VII/0-1 z ponudbino plačo za 4743 gl. 22 kr.

c) za popravo cestopodperajoče škarpe na ljubeljski cesti med milokazavnikama VI/6-7 z ponudbino plačo za 1326 gl. 5 kr.

d) za napravo novih cestnih deržajev na ljubeljski meji med raznimi milokazavniki z skupno ponudbino plačo za 384 gl. 28 kr.

e) za pripravo 8 sežnjev, 30 palcov dolge derve za kurjavo zimske kočice na Ljubelju z ponudbino plačo za 24 gl. — kr.

f) za popravo mosta pri Pirašci na podkorenski cesti z ponudbino plačo za 239 gl. 55 kr.

g) za ohrambo leseniga mosta čez Bistrico na podkorenski cesti z ponudbino plačo za 498 gl. 3 kr.

h) za popravo levih ostrog ternovskega mosta na kokersko-kapelski cesti z ponudbino plačo za 777 gl. 10 kr.

i) za popravo mosta na Starim Kopicu z ponudbino plačo za 394 gl. 16 kr.

k) za popravo več družih majhnih mostov na kokerski cesti z skupno ponudbino plačo za 257 gl. 59 kr.

l) za napravo novih cestnih deržajev med raznimi milokazavniki na kokerski cesti z skupno ponudbino plačo za 621 gl. 14 kr.

m) za pripravo za leto 1851 potrebna cestostavbna orodja z ponudbino plačo za 224 gl. 21 kr.

Skupej . . . 11433 „ 31 „

Pri c. k. okrajnim poglavarstvu v Radolci bo dražba 5. aprila 1851 dopoldne od 9 do 12 ure in če bo potreba tudi popoldne od 3. do 6. ure za sledeče stavbine reči:

a) Za popravo mosta Brošca na podkorenski cesti z ponudbino plačo za 333 gl. 18 kr.

b) za popravo Ratibovcoviga mosta na ravno tej cesti z ponudbino plačo za 1654 gl. 50 kr.

c) za popravo mosta pri Hudniku na podkorenski cesti z ponudbino plačo za 1290 gl. 12 kr.

d) za delno popravo in ohrambo leseniga mosta na podkorenski cesti z skupno ponudbino plačo za 4471 gl. 22 kr.

e) za popravo podmostniga vodotoča, ki bo z lesni pokrīt z ponudbino plačo za 331 gl. 19 kr.

f) za popravo cestopodperajoče škarpe v Krajski gori z ponudbino plačo za 252 gl. 30 kr.

g) za popravo cestopodperajoče škarpe na Podkorenu z ponudbino plačo za 1000 gl. 3 kr.

h) za napravo novih cestnih deržajev na Podkorenu z ponudbino plačo za 567 gl. 20 kr.

Skupej . . . 9904 „ 20 „

Kdor hoče tedaj kaj taciga po dražbi prevzeti, se povabi z pristavkam de se zamorejo zadevni dražbeni pogoji, stavbini popisi, stavbeni načerti in ostanki na stroški vsak dan med vradnimi urami pri podpisanim c. k. okrajnim stavbenim vradu pregledati in ob dnevu dražbe tudi pri zadevajocih okrajnim poglavarstvu.

V prenarredbi §. 10. in 11. tiskanih dražbenih pogojev se viši poterdjenje izida dražbe clo takrat priderži, ako bi naj bolje obljube clo pod ponudbino plačo bile, ali če bi ravno toliko znesle.

Pisane obljube z predpisanim kolikam, dobro napravljene in z 5 procentnim vadiumam preskerbljene, se prejemaajo le pred začetkom ustne dražbe, ki se bo na predpisanih dneh koj ob devetih začela, ki pa pozneje dospejo, na tiste se ne bo porajtalo.

Od c. k. okrajne stavbine vradnije v Kraju 24. marca 1851.

Semerl, s. r.
Inženir.

št. 119. **Oznanilo dražbe.** (47.) 1

Za prevzetje za leto 1851 po ukazu slavniga c. k. stavbiniga vodstva za krajnsko kronovino od 17. marca 1851 št. 3064 za izpeljavo dovoljenih sledečih umetniških reči na zagrebški državni cesti tega stavbiniga okraja, kakor tudi za pripravo potrebniga orodja pri stavbi bo dražba 14. aprila 1851 pri c. k. okrajnim poglavarstvu v Trebnim od 9. do 12. ure dopoldne.

Na dražbo bodo po sledečih številkah sledeče reči dane.

št. 1. Naredba 5 novih z plošami pokritih podcestnik vodotočev med raznimi milokazavniki od III/2 do VII/3 z ponudbino plačo za 439 gl. 10 kr.

št. 2. Poprava petero pricestnih zidov v dolgosti 32 1/2 sežnjev zraven 10 krajnih kamnjev med milokazavniki IV/11-12 in VII/2-3 z ponudbino plačo za 169 gl. 19 kr.

št. 3. Priskerbljenje in vsajenje 203 krajnih kamnjev za zavarvanje ceste med raznimi milokazavniki med III/15 do VII/1 z ponudbino plačo za 406 gl. — kr.

št. 4. Priprava cestostavbinga orodja, kakor:

- 2 železna kola po 15 liber teška
- 4 grabenske žnore po 5 liber teške
- 6 velikih kladev po 8 liber teških
- 3 navadne ročne šajterge
- 2 veliki sekiri po 3 libre teške
- 2 mali sekirci po 1 1/4 liber teške
- 2 železna kamnokija po 5 liber teška.

Vse skupej v ponudbini ceni za . . . 53 gl. 49 kr.

K tej dražbi se tisti, ki kaj prevzeti hočejo z pristavkam povabijo, de more vsak, ki zase ali za koga družiga kakor opolnomočen kaj na dražbi prevzeti hoče, 5 procentni vadium ponudbiniga plačila pred dražbo komisii izročiti, ki se mora po prevzetju na 10 procentno kavcijo dražbine cene povisati.

Pisane naročila, ki so dobro napravljene z 5 procentnim vadiumam preskerbljene, ali v katerih se skaže, de se je v kako javno denarnico ta plača vložila, se tudi prejemaajo, v kterih se mora naravnost naznaniti, de se naročniku stavbeni pogoji z stavbinim popisom vred dobro znani; vendar se morajo te pisane naročila pred začetkom javne dražbe komisii izročiti, ali še pred ta dan kakor se dražba začne c. k. okrajni stavbeni vradni v Višnjogori izročene biti.

Zadevni dražbeni pogoji, stavbeni popisi in načerti in ostanki nad stroški se zamorejo vsak dan v navadnih vradnih urah pri podpisanim kakor tudi pri c. k. okrajnim poglavarstvu v Trebnim pregledati.

C. k. okrajna stavbina vradnija v Višnjogori 26. marca 1851.

Okrajni inženir
Hans, s. r.

št. 2386. **Oznanilo.** (41.) 2

C. k. ministerstvo kupčije je od 16. julija 1849 št. 5451 moravski županii dovolilo tri letne in živinske somnje pri podružnici sv. Hermagoru, ki poleg Moravce leži in sicer tretji dan po sveti Jederti in vtorek pred binkuštni in 1. julija vsaciga leta.

To se po prišlim razglasu visociga dežel-niga poglavarstva od 9. januarja pr. l. št. 426 s tem pristavkam sploh naznani, de bodo zgoraj imenovani letni in živinski somnji vsako leto na naznanjenih dnevih, in ko bi bil tak dan nedelja ali praznik, bo somenj prihodnji dan proti tem, de se je po obstoječih somenjskih predpisih ravnati.

C. k. okrajno poglavarstvo v Trebnim 20. marca 1851.

Vesel, s. r.

št. 600. **Oznanilo.** (43.) 2

Občina Kamna Gorica bo zanaprej iz izročivniga okroga pošne vradnije v Kraju izločena in okrogu c. k. pošne ekspedice v Radolci podveržena.

Kar se s tem sploh na znanje da.

C. k. pošno vodstvo.

V Ljubljani 18. marca 1851.

št. 850. **Oznanilo.** (45.) 2

Pri tukajšnim c. k. pošnim vodstvu je stopnja eniga pošniga aspiranta spraznjena.

Kdor se za to oglasl, od tega se tirja svojo dobro osvedečeno prošnjo naj dalj do 12. aprila t. l. pri tukajšni vradni vložiti, in skazati de je 18. leto dopolnil in de je zdrav, potem ima priložiti absolutorij, de je na kakim avstrijskim zgornjim gimnaziju ali na višji realni šoli redne predmete z dobrim vspeham dokončal, zraven se pa opomni, de te učne napravi v enaki verstii stoje z učnimi napravami vojaške akademije v Wiener Neustadtu, inženirske akademije v Tulnu in Olumucu, potem mornarske učilnice in kupčijske in navtiške naprave v Terstu.

Skazati se je tudi treba o znanosti jezikov in nraavniga zaderžanje.

Po odločbah prepisa glede pogojev za vstop v državno spraševanje se zamore pošni aspirant le na poskušnjo za eno leto vzeti.

Namen tega aspirantniga leta, ki se ne šteje med državne službene leta je, prepričanje zadobiti, ako ima prosivec potrebno zmožnost in notranji poklic, se za popolnoma dobrega pošniga vradnika izobraziti, in on bo moral, ako ima te pogoje, po preteku leta poskušnje, se spraševanju podvreči, in se bo potem, ako bo slabo obstal kakor nerabljiv spustil ako bo pa dobro obstal po spraznjenih stopinjah za pošniga pripravnika vzel.

C. k. pošno vodstvo v Ljubljani

20. marca 1851.

Telegrafisko kurzno naznanilo državnih pisem 29. Sušca 1851.

Deržavne dolžne pisma po 5	od 100 (v srebru)	96 1/2
» » » » 4 1/2	» » » »	84 1/2
» » » » 4	» » » »	79 1/2

Obbligacioni avstrijskih pod in nad Anizo, českih, moravskih, silezkih, štajarskih, kroških, krajnskih, gorških in dunajske visje kamorne uradnije.	po 4	od 100	72 1/2 gld.
	» 2 1/2	» »	— »
	» 2 1/4	» »	— »
	» 2	» »	— »
	» 1 1/2	» »	— »

Bankno akcie po 1265 gold. v srebru.

Dnarna cena 28. Sušca 1851.

Cesarskih cekinov agio (od 100 gold.)	37 1/2 gld.
Srebra	31 1/4 „

Ces. kralj. loterija.

Naslednje številke so vzdignjene bile:

V Terstu 22. Sušca:

35. 72. 52. 61. 18.

V Gradcu 29. Sušca:

70. 53. 88. 5. 12.

Na Dunaju 29. Sušca:

15. 22. 38. 34. 3.

Prihodno srečkanje bo v Terstu 5. in 16., v Gradcu in Dunaju pa 9. in 19. maliga Travnja.